

TEMA 11
L'ANÀLISI DE LA NOCIÓ DE SIGNIFICAT DE P. GRICE
(Joan Pagès)

- Tema
- Exercicis
- Referències:
 - Bibliografia
 - Llocs web

TEMA 11

L'ANÀLISI DE LA NOCIÓ DE SIGNIFICAT DE P. GRICE

Joan Pagès

11.1. Introducció

En aquest capítol es pretén introduir al lector en l'anàlisi de Grice del concepte de significat. Partint de la distinció entre significat natural i significat no natural, Grice elabora la seva caracterització del significat no natural en dues fases. En primer lloc, ofereix una anàlisi de la noció més bàsica de significat ocasional del parlant basada en el reconeixement per part de l'audiència de les intencions comunicatives del parlant. En segon lloc, proposa analitzar la noció de significat atemporal en termes de significació ocasional i regularitats. A més, en el capítol es discuteixen els problemes fonamentals d'ambdues propostes.

Un dels conceptes centrals vinculats al llenguatge és el concepte de significat. És un fenomen reconegut per tothom que les expressions del llenguatge —paraules, oracions— tenen significat. Una de les preguntes fonamentals que ens podem fer en relació amb aquest fenomen és la següent: en virtut de què tenen significat les paraules i les oracions d'un llenguatge? Un altre fenomen de coneixement comú és que els parlants signifiquem coses amb les nostres preferències en ocasions particulars. La pregunta fonamental associada a aquest segon fenomen és la següent: què fa que els parlants signifiquin coses amb les seves preferències en ocasions particulars?

Sembla clar que les dues qüestions estan enllaçades. Per exemple, es podria dir que la resposta a la primera qüestió proporciona la clau de la resposta de la segona qüestió. Un cop ens hem aclarit sobre què constitueix el significat lingüístic en general, podem explicar com és possible significar coses en ocasions particulars. Per contra, es pot pensar que la segona pregunta és més bàsica que la primera i que només aclarint què fa que signifiquem coses en ocasions particulars podem aclarir la natura del significat lingüístic en general. La idea de Grice és justament aquesta darrera: intentar caracteritzar el concepte de significació ocasional del parlant per tal d'explicar a partir d'aquesta la noció de significat lingüístic.

11.2. Significat natural i significat no natural

En el seu article de 1957 ("Meaning"), Grice distingeix dos sentits del terme 'significar': significar naturalment i significar no naturalment. Considerem alguns exemples de cada cas:

Significat natural (N):

- (1) Aquestes taques vermelles a la pell signifiquen xarampió.
- (2) Aquells núvols negres signifiquen pluja.

Significat no natural (NN):

- (3) Amb aquell gest, en Pere volia dir que n'estava tip.
- (4) La seva observació significava que no estava gens d'acord amb la manera com s'havia dut la reunió.

Un primer criteri que permet discriminar el *significat_{NN}* del *significat_N* és la factitivitat. El *significat_N* és factitiu, mentre que el significat *NN* és no factitiu, és a dir que:

- (a) Necessàriament: si *A significaN* que *p*, aleshores és vertader que *p*.
- (b) *A* pot *significarNN* que *p* i ser fals que *p*.

El fet que *A significaN* que *p* implica la veritat de *p*, mentre que el fet que *A significaNN* que *p* no implica la veritat de *p*. Així, la presència, respectivament, de xarampió i de pluja és necessària perquè (1) i (2) siguin vertaders, mentre que la veritat de (3) i (4) és compatible amb què, de fet, ni en Pere n'estigués tip (encara que el seu gest així ho indiqués) ni que qui va fer l'observació esmentada a (4) estigués realment en desacord amb el desenvolupament de la reunió (encara que la seva observació així ho indiqués).

Grice no s'ocupa del *significatN* en el seu article de 1957, encara que en un article posterior ("Meaning Revisited") suggereix que el *significatNN* deriva del *significatN*. Per exemple, un gemec, emès involuntàriament *significaN* (dolor), però pot començar a ser emès voluntàriament i aleshores passa a *significarNN* també. Aquest suggeriment, però, remarca Grice, no pretén descriure el procés històric o de desenvolupament real del llenguatge. La derivació de què parla Grice és lògica, o conceptual.

Grice connecta la distinció entre *significatNN* i *significatN* amb la distinció clàssica entre signes convencionals i signes naturals. La idea de Grice, però, és que la seva distinció resulta més adequada per al propòsit de caracteritzar la noció de significat que pretén analitzar. La raó és doble. D'una banda, hi ha casos de significat que no estan donats per signes (Grice considera que les paraules no són signes) i, de l'altra, hi ha casos de *significatNN* que no requereixen convencions (com és ara el cas d'alguns gestos que *signifiquenNN* en certa ocasió particular aïllada).

La tasca que Grice pretén realitzar és oferir una anàlisi de la *significacióNN*. Amb aquesta finalitat, l'estratègia que segueix és la següent:

- (i) anàlisi del significat del parlant en una ocasió particular, per emissions completes.
- (ii) anàlisi del significat lingüístic (atemporal) per emissions completes.
- (iii) anàlisi del significat de les parts de les emissions (paraules).

Per Grice, la *significacióNN* és essencialment un producte de certs tipus d'accions racionals, les quals involucren la presència de certs estats mentals per part de l'agent. La presència o absència d'aquests estats constitueix el criteri fonamental per distingir entre *significacióN* i *significacióNN*: la *significacióNN* resulta d'accions racionals, que són causades per intencions comunicatives, en les quals l'objectiu de l'agent és produir altres estats mentals en la seva audiència, per mitjà d'un procediment racional característic.

11.3. Significat ocasional del parlant

A continuació presentem l'anàlisi de la noció de *significat ocasional del parlant* de Grice i els seus problemes. Per raons expositives, començarem amb versions senzilles i les anirem complicant per tal de resoldre els problemes que aniran sorgint. Considerem primer l'anàlisi següent, que vincula la significació d'una emissió amb la intenció del parlant de produir certa resposta en l'audiència:

- (O) El parlant *P* significa quelcom en emetre *X* si i només si *P* fa (o emet) *X* intentant produir certa resposta *R* en l'audiència *A*.

El tipus de resposta en qüestió de l'audiència, naturalment, variarà depenent del tipus d'acte lingüístic que realitza el parlant. Per exemple, si es tracta d'un informe, la resposta serà la formació d'un judici, mentre que si es tracta d'una petició, la resposta serà la formació d'una intenció. Notem que (O) caracteritza l'aspecte no natural del significat, com es pretén, atès que l'emissió del signe es intencional. Això exclou casos com ara el de les taques vermelles o els núvols negres.

Un problema obvi que té aquesta anàlisi (O) és que res en l'anàlisi indica que el fet analitzat és un fet comunicatiu entre el parlant i l'oient. Per exemple, suposem que *P* vol que *A* cregui que la seva dona (de *A*) li és infidel i per això *P* va subministrant a *A* evidències de manera dissimulada, de manera que *A* pensi que l'evidència que està trobant la troba per casualitat. Clarament, l'acció de deixar una foto compromesa de la dona a l'abast de *A* perquè aquest pensi que l'ha trobat casualment no és un cas de significació no natural. *A*, en efecte, es forma la creença que *P* volia que es formés, però *P* no tenia la intenció que *A* reconegués la intenció del parlant, *P*, que *A* es formés aquesta creença. Aquesta darrera condició és necessària perquè hi hagi comunicació. Convé, doncs, afegir a l'anàlisi que ha de ser part de la intenció del parlant que l'audiència *reconegui la intenció* del parlant:

(OC) El parlant *P* significa quelcom en fer *X* si i només si *P* fa (o emet) *X* intentant: (i) produir certa resposta *R* en l'audiència *A* i (ii) que *A* reconegui que *P* té la intenció descrita a (i).

Malauradament, aquest afegit encara no és suficient perquè hi hagi significació no natural. Considerem l'exemple següent proposat per Grice. Salomé presenta a Herodes el cap de Joan Baptista. Segons (OC) la presentació del cap per part de Salomé hauria de significar la mort de Joan Baptista, atès que Salomé va presentar el cap amb la intenció que Herodes es formés el judici que el Baptista era mort i que Herodes reconegués aquesta intenció. Però les nostres intuïcions sobre aquest cas ens indiquen que presentar de fet el cap d'Herodes no és un acte de *significació* NN. El que sembla fallar en aquest cas és que hauria d'haver estat la intenció de Salomé que el reconeixement d'Herodes de la intenció descrita a (i) fos una causa de la resposta pretesa d'Herodes (a saber: la formació del judici que el Baptista era mort). De fet, la intenció de Salomé que el reconeixement d'Herodes de la intenció de Salomé que Herodes es formés el judici que el Baptista era mort hauria de ser, més que una mera causa, una de les raons per les quals Herodes es forma el judici que el Baptista era mort.

Aquesta idea permet reformular l'anàlisi de manera que s'excloquin casos com ara el de Salomé de la manera següent:

(OCA) El parlant *P* significa quelcom en fer *X* si i només si *P* fa (o emet) *X* intentant: (i) produir certa resposta *R* en l'audiència *A*, (ii) que *A* reconegui que *P* té la intenció descrita a (i), i (iii) que el reconeixement de *A* descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals *A* produeix la resposta *R*.

És clar que la tercera clàusula exclou que Salomé signifiqui que el Baptista és mort tot presentant el seu cap a Herodes, perquè Salomé no pot pretendre raonablement que el procés pel qual Herodes s'acabarà formant la creença que el Baptista és mort a la vista del seu cap en una safata involucra el reconeixement de la intenció de Salomé que es formi aquesta creença. Per contra, es pot esperar que Herodes es formi el judici que el Baptista és mort a la vista del seu cap en una safata a partir d'un senzill raonament que permet concloure la mort del Baptista a partir de la percepció del cap del Baptista separat del seu cos i del seu coneixement general del fet que les persones que tenen el cap separat del seu cos són mortes. En aquest raonament, el

reconeixement de la intenció de Salomé que Herodes es formi el judici que el Baptista és mort no hi té cap paper.

(OCA) és l'anàlisi de la noció de significació ocasional del parlant de Grice. Tanmateix, no està exempta de problemes. Tot seguit veurem dos tipus de problemes. En primer lloc, com argumenta Strawson (1971), l'emissió de *X* per part de *P* amb la intenció complexa descrita a (i)-(iii), no és suficient per garantir que *P* signifiqui quelcom amb l'emissió de *X*. En segon lloc, hi ha casos en els quals diríem intuïtivament que *P* significa quelcom amb l'emissió de *X* sense que *P* emeti *X* amb la intenció complexa descrita a (i)-(iii). Anomenarem els problemes del primer tipus *problemes d'insuficiència*, i els segons, *problemes de no-necessitat*.

11.4. Problemes d'insuficiència

En abstracte, els casos de Strawson es poden descriure com segueix:

- (i) *P* intenta, per mitjà de l'acte de preparar certa evidència convincent, que *A* es formi certa creença que *q*.
- (ii) *P* disposa l'evidència sabent que *A* l'està observant (veient que *P* està disposant l'evidència en qüestió) i sabent *P* que *A* considerarà l'evidència com a evidència que *q* és vertader.
- (iii) *P* sap que *A* no sap que *P* sap que *A* està observant.

Imaginem un marit a casa seva. La seva dona acaba d'entrar a casa a una hora inesperada i molt silenciosament. No és raonable que la dona pensi que el marit s'hagi adonat que la dona és a casa, però el marit, per la raó que sigui, sap que és a casa i sap que ella no sap que ell sap que ella és a casa. Amb la intenció que la seva dona es formi el judici que ell té una amant, escampa roba interior femenina de color vermell per la taula del menjador (un color que ella odia i ell sap que ella odia i ella sap que ell sap que ella odia), sabent que ella està mirant com ho fa i sabent que ella no sap que ell sap que ella està observant.

Convé notar que l'acció del marit de deixar la roba interior a la vista satisfà les condicions establertes per (OCA), de manera que, segons l'anàlisi, s'hauria de dir que el marit significa amb l'acte d'escampar roba interior vermella que ell té una amant. Perquè, efectivament, el marit té la intenció que (i) la seva dona es formi el judici que ell té una amant, (ii) que la dona reconegui que el marit té la intenció descrita a (i), i (iii) que el reconeixement de la dona descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals ella es forma el judici que ell té una amant.

Tanmateix, d'acord amb Strawson, no es tracta d'un cas genuí de *significacióNN*, perquè l'audiència no entendrà que el parlant està intentant *dir-li* quelcom en aquell moment. Caldria afegir una condició que estipulés que perquè hi hagi significació, *P* també hauria de tenir *la intenció que A reconegués la seva intenció d'aconseguir que A reconegui la seva intenció (de P) de fer que A pensi que q*. Aquesta clàusula pot resultar d'entrada una mica difícil de copsar, però si ens aturem a pensar-hi resulta força clar que això és el que sembla fallar en aquest cas. Perquè encara que és veritat que el marit té la intenció que ella reconegui la seva intenció que ella es formi el judici que ell té una amant, certament, el marit *no* té la intenció que ella reconegui la seva intenció* (del marit) d'aconseguir que ella reconegui la intenció** d'ell de fer que ella pensi que ell té un amant. El marit sap perfectament que ella no pot reconèixer la intenció* malgrat tenir la intenció que reconegui la intenció**. El marit sap que per

reconèixer la intenció*, ella hauria de saber que ell sap que ella està mirant, però això no és així en l'exemple, i ell ho sap.

El suggeriment de Strawson permet reformular (OCA) de manera que s'excloquin casos com ara el descrit:

(OCA') El parlant *P* significa quelcom en fer (o en emetre) *X* si i només si *P* fa *X* intentant (i) produir certa resposta *R* en l'audiència *A*, (ii) que *A* reconegui que *P* té la intenció descrita a (i), (iii) que el reconeixement de *A* descrit a (ii) sigui una de les raons per les quals *A* produeix la resposta *R*, i (iv) que *A* reconegui que *P* té la intenció descrita a (ii).

El problema amb aquesta reformulació és que es poden refinar els contraexemples de Strawson de manera que es satisfacin les condicions de (OCA'), però que l'absència d'una intenció complexa per part del parlant (més complexa que la de (iv)) faci que no es tracti d'un cas genuí de significació. Stephen Schiffer proposa afegir a l'anàlisi el que anomena condició de coneixement mutu entre *P* i *A*. La idea és que *P* i *A* coneixen mútuament que *q* si i només si:

P sap que *q*,
A sap que *q*,
P sap que *A* sap que *q*,
A sap que *P* sap que *q*,
P sap que *A* sap que *P* sap que *q*,
A sap que *P* sap que *A* sap que *q*,
...

La idea de Schiffer és que cal exigir coneixement mutu de la situació rellevant al parlant i a l'audiència. El que falla en el cas de la roba interior és que *A* no sap que *P* sap que *A* està mirant. El problema de la condició de coneixement mutu sembla ser que exigeix l'atribució d'un conjunt infinit d'estats mentals cada vegada més complexos al parlant i a l'audiència perquè hi hagi significat, i, consegüentment, comunicació. Aquesta exigència, però, potser no resulta excessiva si entenem que l'atribució de la possessió d'infinitos estats mentals, no és una atribució de coneixement explícit, sinó implícit o tàcit. No és raonable pensar que el parlant tingui present (sigui racionalment conscient de) aquestes creences en cada acte de parla; tanmateix, la idea és que el parlant ha de tenir d'alguna manera accés racional a aquestes creences seves. El parlant no té perquè tenir aquestes creences seves de manera explícita, però sí que ha d'estar en posició d'explicitar-les si la situació així ho requerís.

11.5. Problemes de no-necessitat

Convé distingir dos tipus de contraexemples a la necessitat de les condicions (i)-(iii).

(1) Casos de significat del parlant en els quals el parlant no té la intenció de produir cap resposta en una audiència particular. En són exemples:

- entrades a diaris personals,
- rètols ('Propietat privada'),
- l'assaig d'un discurs,
- soliloquis,
- anotacions per aclarir un problema.

La resposta de Grice davant d'aquests casos és la següent ("Utterer's Meaning and Intentions"). Cal reformular l'anàlisi de manera que s'incorpori la idea que el parlant realitza la seva emissió amb la intenció de realitzar alguna cosa que *produiria* una certa resposta en les circumstàncies apropiades en una audiència que té certa propietat. La propietat de l'audiència varia segons els casos. Per exemple, en el cas de les entrades a un diari personal, la propietat seria ser algú que llegís el diari; en el cas del rètol, ser un vianant que veiés el rètol; en el cas del soliloqui, ser idèntic amb el parlant.

Segons Grice, l'anàlisi modificada en aquestes línies cobriria casos de significat del parlant on: (a) el parlant pensa que hi pot haver, en algun temps futur, una persona particular que es pot trobar amb la seva emissió (rètol, diari, anotacions), o (b) el parlant fingeix adreçar-se a algun tipus d'audiència, o a una audiència imaginada (assaig d'un discurs, soliloqui), o (c) el parlant intenta produir una certa resposta en un tipus d'audiència força indefinit, en cas que l'audiència fos present (diari, anotacions).

(2) Casos en què el parlant té la intenció de produir certa resposta, però la resposta no està determinada directament pel contingut proposicional de l'emissió, o bé *no* és part de la intenció del parlant que part de les raons de l'audiència per produir la resposta siguin que el parlant intenti produir aquella resposta en aquella audiència. Aquests casos pretenen mostrar que la condició (iii) de la intenció del parlant a (OCA) és massa forta.

Vegem-ne alguns exemples:

- (a) un estudiant que dóna la resposta correcta al professor en un examen oral,
- (b) un marit confessant una infidelitat a la seva dona quan ella li posa al davant una evidència innegable,
- (c) un vianant que dóna una adreça a un turista, sense que li importi si el turista el creu o no,
- (d) algú que li recorda a un amic el nom de la filla d'un amic comú mostrant-li una rosa.

Encara que no resulti explícit a (OCA), és clar que hi ha d'haver un vincle estret entre el contingut proposicional de l'emissió *X* (allò significat per l'emissió *X*) i el contingut proposicional de l'estat mental constitutiu de la resposta de l'audiència pretesa pel parlant. La idea inicial de Grice és que el contingut de l'emissió del parlant ha de ser justament el contingut de l'estat mental constitutiu de la resposta de l'audiència pretesa pel parlant. El cas (a) mostra que el vincle entre el contingut de l'emissió i el contingut de l'estat mental de l'audiència no pot ser sempre la identitat. Considerem el cas d'un estudiant que respon a la pregunta 'Qui va escriure el *Fedre*?' feta pel seu professor en un examen oral asseverant: 'Plató va escriure el *Fedre*'. El contingut proposicional de l'emissió 'Plató va escriure el *Fedre*' és que Plató va escriure el *Fedre*, però no és raonable entendre que la resposta del professor pretesa per l'estudiant sigui la formació de la creença que Plató va escriure el *Fedre*. El professor ja té aquesta creença formada, i l'estudiant així ho entén.

Schiffer, basant-se en algunes consideracions de Grice, proposa les respostes següents (*Meaning*, cap. II i III):

- (a) Segons Schiffer, el que caldria dir en aquest cas és que l'alumne produeix les seves emissions *com si* fos un informe. Això permet, segons Schiffer, que l'emissió de l'estudiant tingui significat, encara que sigui en un sentit atenuat, derivat del sentit proporcionat per (OCA).

Cal observar que també es pot respondre en defensa de l'anàlisi de Grice que no s'ha d'entendre que la producció de l'estudiant de les seves emissions és un informe on allò de què s'informa és el contingut proposicional de les emissions. L'estudiant no té la intenció de produir en el professor la creença que Plató va escriure el *Fedre*, sinó que pretén produir en el professor la creença que ell (l'alumne) té la creença que Plató va escriure el *Fedre*.

- (b) S'ha de tractar com a (a). Segons Schiffer, no es tracta d'un informe: el marit produeix les seves emissions *com si* fos un informe. També es podria dir en aquest cas que el marit no té la pretensió que la seva esposa es formi la creença que ell té una amant (ja que ell sap que ella ja s'ha format aquesta creença prèviament), sinó que la seva pretensió és que ella es formi la creença que ell reconeix la infidelitat.
- (c) El vianant ha de tenir, si més no, la intenció *momentània* de produir una creença en la seva audiència. Aquesta intenció pot esvair-se ben de pressa, però és essencial perquè hi hagi significació que en el moment de fer la emissió el parlant tingui la intenció que el turista es formi la creença que el lloc cercat està en l'adreça facilitada.
- (d) Convé reformular l'anàlisi de manera que el que pretengui el parlant sigui produir en l'audiència la creença *activada* que *p*. Perquè en aquest cas, se suposa que l'amic ja sap el nom de la filla; l'altre amic només pretén activar aquest coneixement.

Un advertiment final. Encara que algunes d'aquestes solucions no siguin del tot satisfactòries, l'anàlisi de Grice ens proporciona una explicació raonable de la noció de significat del parlant per un munt de casos bàsics.

11.6. Significat lingüístic

Com ja s'ha avançat, l'estratègia de Grice és oferir primer una anàlisi del concepte de significat temporalitzat (ocasional) per un individu per oferir, a partir d'aquesta, una anàlisi de la noció de significat no temporalitzat. A *Studies in the Ways of Words* (Assaig 6, versió revisada l'any 1987 d'una conferència presentada a la Universitat de Harvard el 1967), Grice divideix la tasca d'anàlisi en dues fases: primer, explicar el concepte de significat no temporalitzat per un individu, i, segon, explicar el concepte de significat no temporalitzat per una comunitat. Tanmateix, després de considerar dues temptatives per dur a terme la primera fase, a la vista dels problemes, desisteix de l'intent d'explicar la noció de significat no temporalitzat per un individu, i, en general, d'analitzar la noció de significat no temporalitzat.

Grice considera dues vies d'explicació del significat no temporalitzat per individus: en termes de l'hàbit dels individus, i en termes de la possessió dels individus d'un cert procediment en el seu repertori. La idea intuïtiva de l'anàlisi de Grice és que el que distingeix el significat temporalitzat del no temporalitzat és la presència de certa regularitat relativa a l'ús del signe. Tot seguit comentarem breument aquestes propostes de Grice i els problemes que se'n deriven.

(1) La proposta de Grice en termes d'hàbit és aproximadament la següent:

(H) Un signe *S* significa (atemporalment) que *q* per un parlant *P* si i només si *P* té l'hàbit (o política) d'emetre *S* quan pretén que l'audiència cregui que *q*.

La proposta té, essencialment, dos problemes:

- (i) El parlant pot tenir altres mitjans diferents de l'emissió de S per fer creure que q . Així, per exemple, encara que 'En Pere és fadrí' significa per a mi que en Pere és fadrí, jo no tinc l'hàbit d'emetre 'En Pere és fadrí' quan vull fer creure algú que en Pere és fadrí. Quan vull fer creure algú que en Pere és fadrí, dic simplement 'En Pere és solter'.
 - (ii) El parlant pot fer servir el mateix signe per fer creure coses diferents de q . Així, per exemple, jo puc dir 'Aquest arròs està ben bé al punt' quan pretenc fer creure a l'audiència tot el contrari (ironia). El signe 'Aquest arròs està ben bé al punt' no significa que l'arròs estigui fatal, encara que jo tingui l'hàbit de parlar irònicament.
- (2) Un signe S significa (atemporalment) que q per un parlant P si i només si P té cert procediment en el seu repertori que involucra l'emissió de S quan pretén que l'audiència cregui que q .

Apel·lar a un hàbit resulta una exigència massa forta, a la vista de les objeccions a (1). Per això, Grice intenta explicar el significat en termes de l'existència d'un procediment en el repertori del subjecte. El problema és que Grice no explica gaire què cal entendre per estar en possessió d'un procediment en el repertori. En un dels aclariments que fa, afirma que cal entendre-ho com tenir la *disposició* (o voluntat) de fer certa cosa. Això sembla evitar el primer dels problemes anteriors, ja que encara que jo no tingui l'hàbit d'emetre 'En Pere és fadrí' quan vull fer creure algú que en Pere és fadrí, sí que tinc certa disposició a fer-ho en determinades circumstàncies. Per exemple, ho faria si se'm demanés que no fes servir les expressions 'solter' i 'no casat'. Tanmateix, sembla que no s'aconsegueix evitar el segon dels problemes. Ja que si jo tinc l'hàbit de parlar irònicament, certament tinc també la disposició a parlar irònicament i, per tant, tinc la disposició a emetre el signe 'Aquest arròs està ben bé al punt' quan vull fer creure a l'audiència que l'arròs està fatal.

A més, la solució disposicional presenta una altra dificultat. Un signe pot significar que q per a un parlant, sense que tingui sota cap circumstància la disposició a emetre el signe, encara que pretengui que l'audiència es formi el judici que q . Per exemple, la tieta Roser mai no diu res que pugui ofendre algú. Per això, encara que per a ella el signe 'La meva jove és imbècil' significa que la seva jove és imbècil, no té la disposició a emetre el signe quan vol fer creure a algú que la seva jove és imbècil (quan vol fer això, ho fa per altres mitjans; p.e.: 'La meva jove no és la dona més intel·ligent del món').

No és clar que aquestes dificultats siguin definitives, però el fet és que el mateix Grice va desistir d'oferir una anàlisi del concepte de significat no temporalitzat. Tanmateix, convé remarcar dos aspectes. En primer lloc, l'intent de Grice d'explicar la noció de significat no temporalitzat en termes de la noció de significat ocasional de parlant és filosòficament interessant ja que constitueix un projecte d'analitzar el significat sense emprar el concepte de llenguatge. En segon lloc, malgrat que el mateix Grice entengués que la seva proposta d'anàlisi del significat no temporalitzat no resultava reeixida, tot un grup de filòsofs (potser Schiffer n'ha estat el més destacat) va intentar desenvolupar aquest projecte encara obert.

• EXERCICIS

Exercici 1: (després d'haver llegit la secció 11.2. **Significat natural i significat no natural**) El criteri de factitivitat proposat per Grice per distingir entre *significarN* i *significarNN* és extensible en general a altres verbs que involucren estats mentals o intencions dels subjectes (verbs d'actitud proposicional). Així, per exemple, 'saber' és factitiu, però 'creure' no ho és. La raó és que saber que p implica que p és vertader, mentre que creure que p no implica que p sigui vertader. Així, té sentit dir que en Pere creia que la Pilar es va passar la tarda del diumenge a casa seva, encara que, de fet, la Pilar passés la tarda del diumenge a casa d'uns amics. Tanmateix, és incorrecte dir que en Pere sabia que la Pilar va passar el diumenge a la tarda a casa seva, si, de fet, la Pilar va passar la tarda a casa d'uns amics.

Considereu els verbs següents i determineu si són factitius o no: pensar, veure, jutjar, escoltar, entendre, desitjar, prometre, provocar, preveure, explicar, predir, intentar.

Exercici 2: (després d'haver llegit la secció 11.2. **Significat natural i significat no natural**) Poseu tres exemples de casos de *significatN* i tres exemples de casos de *significat NN*.

Exercici 3: (després d'haver llegit la secció 11.3. **Significat ocasional del parlant**) Comproveu que (O) permet excloure també els casos de *significatN* que heu proposat en l'exercici anterior.

Exercici 4: (després d'haver llegit la secció 11.4. **Problemes d'insuficiència**) Penseu dos casos de *significacióNN* que mostrin la inadequació de (O) i de (OC).

Exercici 5: Penseu dos casos com el del matrimoni i la roba interior de la secció 11.4. **Problemes d'insuficiència** que satisfacin les condicions (i)-(iii), i que mostrin la insuficiència de (OCA).

Exercici 6: Penseu casos com ara (a)-(d) de la secció 11.5. **Problemes de no-necessitat** que proporcionin evidència que la condició (iii) de (OCA) és massa forta.

• REFERÈNCIES

• BREU BIBLIOGRAFIA COMENTADA:

García-Carpintero, M: *Las palabras, las ideas y las cosas. Una presentación de la filosofía del lenguaje*. Barcelona: Ariel, 1996, cap.6.

Grice, P., 'Meaning', assaig 14 de Grice 1989. (Grice proposa aquí la seva elucidació de la distinció entre significat natural i no natural i connecta la noció de significació no natural amb la presència d'intencions en la ment del parlant.)

Grice, P., 'Utterer's Meaning and Intentions', assaig 5 de Grice 1989. Hi ha traducció castellana a Valdés 1991: "Las intenciones y el significado del hablante". (En aquest article, Grice desenvolupa la seva anàlisi de la significació ocasional del parlant.)

Grice, P., 'Sentence-Meaning and Word-Meaning', assaig 5 de Grice 1989. (Aquí Grice es proposa d'analitzar la noció de significació atemporal en termes de la noció de significació ocasional del parlant.)

Grice, P. (1989): *Studies in the Way of Words*, Harvard University Press.

Schiffer, S. (1972): *Meaning*, Clarendon Press. (Als Caps. II i III, Schiffer discuteix alguns problemes relacionats amb l'anàlisi de Grice de la significació ocasional del parlant.)

Strawson, P.F., (1964): 'Intention and Convention in Speech Acts', *Philosophical Review*, 73, pp. 439-460. (Strawson discuteix la noció d'intenció comunicativa i apunta algunes dificultats de l'anàlisi de Grice de la noció de significat ocasional.)

Valdés Villanueva, L.M. (1991): *La búsqueda del significado*, Tecnos.

• LLOCS WEB:

Entrada a la *Stanford Encyclopedia*:

<http://plato.stanford.edu/entries/grice/>

Exposició de les principals idees de Grice:

<http://philosophy.uwaterloo.ca/MindDict/grice.html>

Breu exposició de les principals aportacions de Grice:

<http://userwww.sfsu.edu/~kbach/grice.htm>